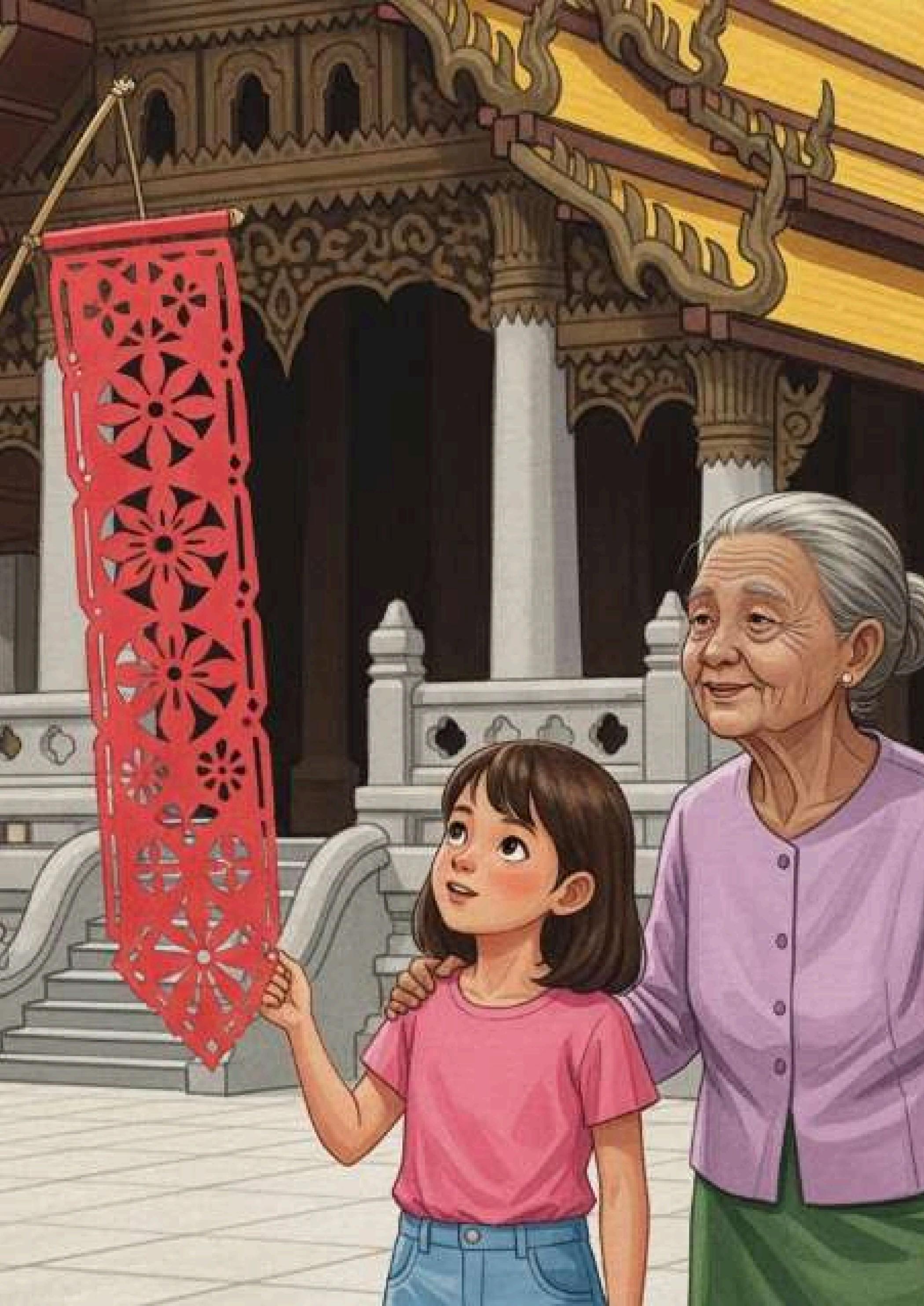

ตุงไชยเล็ก แสงบุญแห่งล้านนา

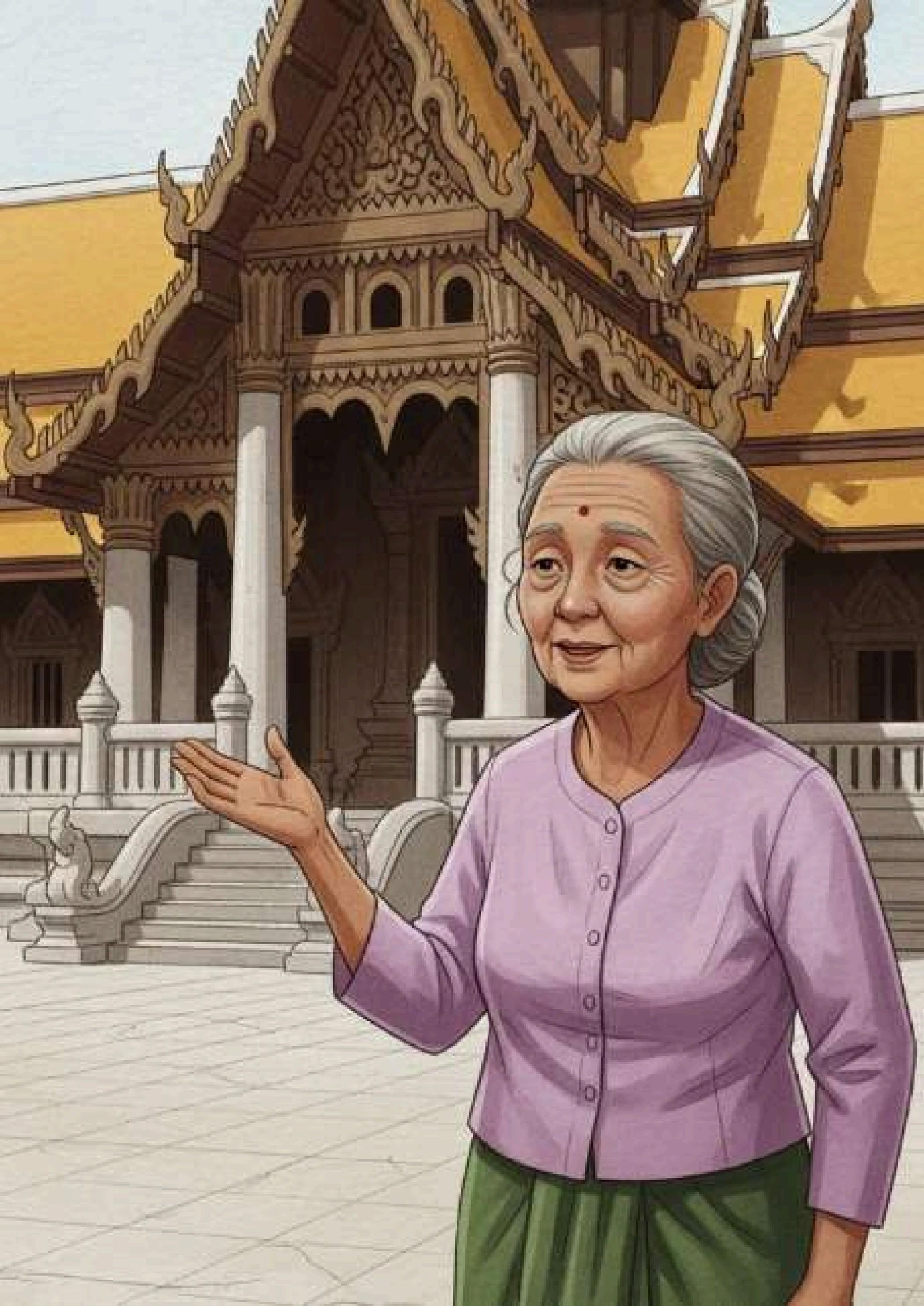
โดย...นางสาวกาญจนา วงศ์วิลาศ
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพุทธโสภณ

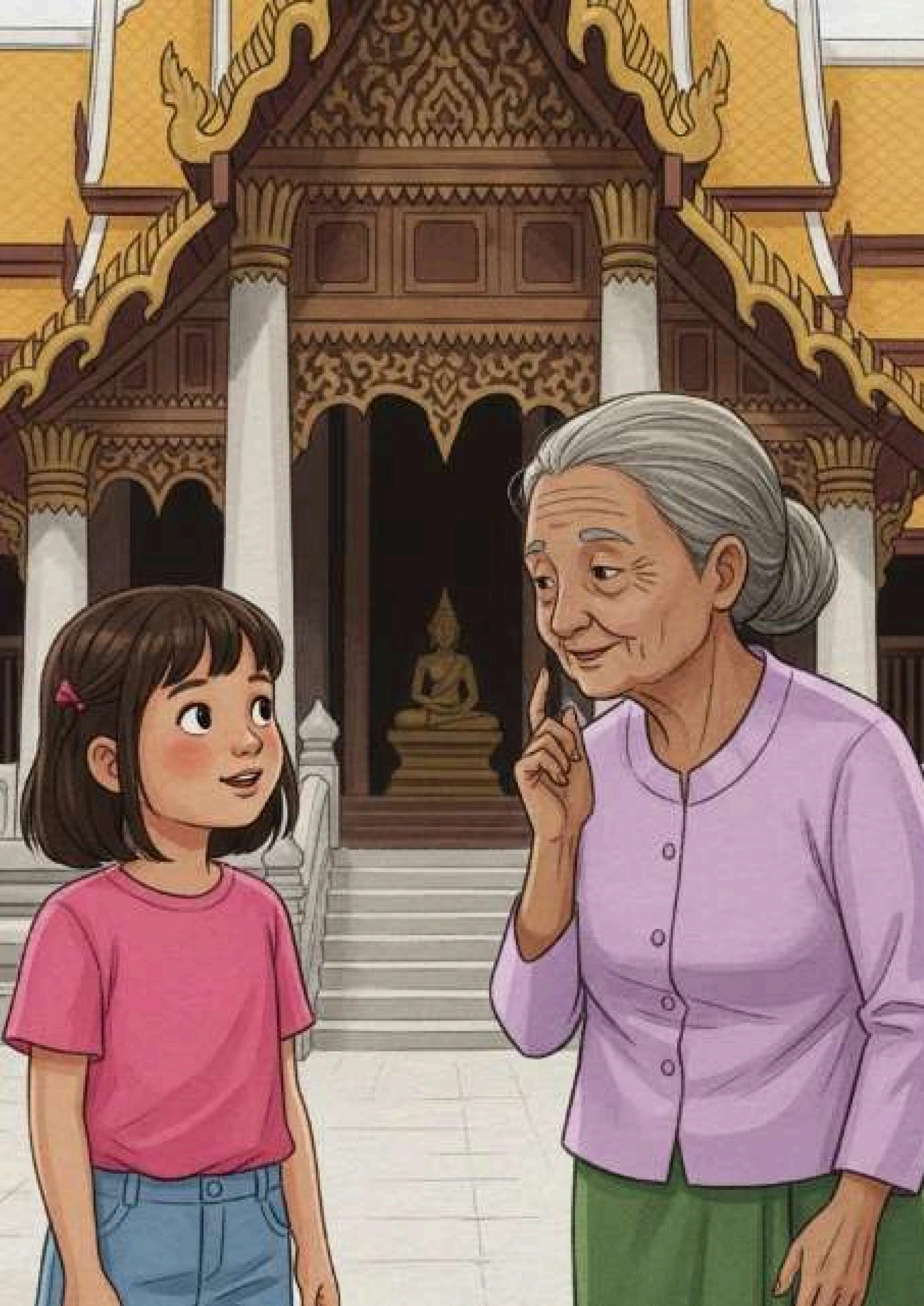
ที่ หมู่บ้านเล็ก ๆ ในเชียงใหม่ มีเด็กหญิงชื่อ สายไหม เธอชอบวาดรูปและตัดกระดาษมาก วันหนึ่งเธอเห็นธงกระดาษหลากสีประดับในวัดจึงถามคุณยายว่า “ยายจ๋า นี่เรียกว่าอะไรเหรอคะ?”

คุณยายยิ้มแล้วตอบว่า “นี่คือ ดุงไชย
เล็ก จะหลาน เป็นดุงกระดาศที่คน
โบราณทำขึ้น เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
เชื่อว่าจะนำความเป็นสิริมงคลมาสู่ผู้
ทำ”

ยายเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนชาวล้านนา
ทำตุงไชยเล็กเพื่อประดับวัดในวัน
สำคัญ เช่น วันเข้าพรรษา วันยี่เป็ง หรือ
วันปีใหม่เมือง เพราะเชื่อว่าตุงจะช่วย
ชำระสิ่งไม่ดีออกไป และนำความสุขมา
แทน

สายไหมฟังแล้วตาเป็นประกาย “ยาย
จำ หนูอยากลองทำดูช่วยเล็กน้อยได้
ไหมคะ?” ยายหัวเราะเบา ๆ แล้วพยัก
หน้า “ได้สิจ๊ะ มาลองเรียนรู้ไปพร้อม
กัน”

ขั้นแรก ยายเตรียมกระดาษสาสี่สอ
ดินสอ กรรไกร และไม้เย็บเล่ม ๆ “เรา
จะเริ่มจากวาดลายลงบนกระดาษก่อน
อาจเป็นลายดอกไม้ หรือลายดวงดาว”

ขั้นตอนมา ยายสอนสายไหมใช้กรรไกร
ตัดกระดาษเป็นลายฉลุอย่างระมัดระวัง
เด็กน้อยตั้งใจทำ แม้ลายจะยังไม่สวย
นัก แต่ก็เต็มใจไปด้วยความพยายาม

เมื่อได้ฉายแล้ว ยายกับสายใหม่ นำ
กระดาษที่ฉลุเสร็จ มาติดเข้ากับไม้
เสียบเล็ก ๆ และใช้ด้ายผูกปลายไว้
เพื่อเวลาลมพัดจะโบกสะบัดสวยงาม

เสร็จแล้ว! ดุงไชยเล็กสีแดงสดของ
สายไหมงดงามไม่น้อยเลย เธอยกมือ
ไหว้ยายพร้อมพูดว่า “หนูดีใจจังค่ะ ยาย
หนูทำสำเร็จแล้ว”

ถึงวันประเพณีใหญ่ ชาวบ้านต่างนำตุง
ไชยเล็กมาประดับรอบวิหารและลานวัด
ตุงหลากสีประดับพลี้วตามสายลม
แสงแดดส่องกระทบกระดาศ ทำให้วัด
งดงามดั่งเมืองสวรรค์

สายไหมมองตุงของตนที่โบกสะบัดอยู่
ข้าง ๆ ตุงของชาวบ้านแล้วพูดเบา ๆ ว่า
“ตุงไชยเล็กไม่ใช่แค่ของประดับ แต่มัน
คือหัวใจแห่งศรัทธา และเป็นมรดก
ภูมิปัญญาที่เราจะสืบทอดต่อไป”

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเลือกคำตอบให้ถูกต้อง

๑) เด็กหญิงในเรื่องชื่ออะไร?

๑. สายไหม
๒. สายลม
๓. สายรุ้ง

๒) สายไหมชอบทำอะไรมากที่สุด?

๑. ร้องเพลงและเต้นรำ
๒. อ่านหนังสือและเขียนนิทาน
๓. วาดรูปและตัดกระดาษ

๓) ตุ๊กตาลีเล็กคืออะไร?

๑. ธงกระดาษที่ใช้ประดับบ้าน
๒. ธงกระดาษที่ใช้ประดับวัด
๓. ธงกระดาษที่ใช้ประดับโรงเรียน

๔) คนโบราณทำตุ๊กตาลีเล็กขึ้นมาเพื่ออะไร?

๑. เพื่อเล่นสนุก
๒. เพื่อถวายวัด
๓. เพื่อขายในตลาด

๕) ทำไมถึงเชื่อว่าตุ๊กตาลีเล็กนำความเป็นสิริมงคลมาสู่ผู้ทำ?

๑. เพราะทำจากกระดาษสีสวย
๒. เพราะทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
๓. เพราะเป็นของหายาก

๖) วันสำคัญใดที่ชาวล้านนาใช้ตุงไชยเล็กประดับวัด?

๑. วันลอยกระทง
๒. วันปีใหม่เมือง
๓. วันสงกรานต์

๗) ยายบอกว่าตุงช่วยปิดเป่าสิ่งใดออกไป?

๑. ความสุข
๒. สิ่งไม่ดี
๓. ความพยายาม

๘) อุปกรณ์แรกที่ยายเตรียมให้สายไหมคืออะไร?

๑. กระจดาษสาสี่สด
๒. ไม้เสียบ
๓. กรรไกร

๙) ขั้นตอนแรกในการทำตุงคืออะไร?

๑. ตัดกระจดาษ
๒. วาดลายลงบนกระจดาษ
๓. ติดเข้ากับไม้เสียบ

๑๐) ตามความรู้สึกของสายไหม ตุงไชยเล็กไม่ใช่แค่ของประดับ แต่เป็นอะไร?

๑. ความสวยงาม
๒. หัวใจแห่งศรัทธา
๓. ความพยายาม

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ถูก
ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ถูก

-๑) สายไหมชอบวาดรูปและตัดกระดาษ
-๒) ตุงไชยเล็กคือธงผ้าที่ใช้ประดับวัด
-๓) ชาวล้านนาทำตุงไชยเล็กเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา
-๔) สายไหมทำตุงไชยเล็กด้วยตัวเองโดยไม่มีใครช่วย
-๕) ตุงไชยเล็กช่วยปิดเป่าสิ่งดี ๆ ให้หายไป
-๖) อุปกรณ์แรกที่คุณยายเตรียมให้คือดินสอ
-๗) ขั้นตอนแรกในการทำตุงคือการติดกระดาษกับไม้
-๘) สายไหมรู้สึกดีใจมากเมื่อทำตุงสำเร็จ
-๙) ตุงไชยเล็กมีสีเดียวคือสีแดง
-๑๐) สายไหมคิดว่าตุงไชยเล็กเป็นแค่มรดกภูมิปัญญา

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนตอบคำถาม

- ๑) สายไหมเห็นตุงไชยเล็กครั้งแรกที่ไหน และรู้สึกอย่างไร?
- ๒) ทำไมคนล้านนาถึงทำตุงไชยเล็กเพื่อประดับวัดในวันสำคัญต่าง ๆ?
- ๓) ถ้าจะทำตุงไชยเล็ก นักเรียนจะต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง?
- ๔) สายไหมแสดงความรู้สึกอย่างไรเมื่อทำตุงไชยเล็กสำเร็จ?
- ๕) ความหมายของตุงไชยเล็กที่สายไหมได้เรียนรู้คืออะไร?

เฉลย

ตอนที่ ๑

๑) ๑

๒) ๓

๓) ๒

๔) ๒

๕) ๒

๖) ๒

๗) ๒

๘) ๑

๙) ๒

๑๐) ๒

ตอนที่ ๒

๑)

๒)

๓)

๔)

๕)

๖)

๗)

๘)

๙)

๑๐)